

Archidiecezjalny Program Duszpasterski

WYBRANE METODY PRACY Z BIBLIĄ

Poznań 2006/2007

1. CELEBRACJA SŁOWA BOŻEGO – uwagi ogólne

Sobór Watykański II, przypominając o ścisłym związku między Pismem Świętym a Kościołem, wskazał trzy fundamenty konstytuujące tę więź:

- *Kościół miał zawsze we czci Pisma Boże, podobnie jak Ciało Pańskie (KO 21).*
- *Pismo Święte i Kościół przenikają się wzajemnie (KO 21).*
- *Pismo Święte jest dla Kościoła podporą i siłą żywotną, a dla synów Kościoła utwierdzeniem wiary, pokarmem duszy oraz źródłem czystym i stałym życia duchowego (KO 21).*

Dlatego wierni Chrystusowi powinni mieć szeroki dostęp do Pisma Świętego (KO 22). Obok indywidualnego obcowania ze słowem Bożym, kiedy *wchodzą do swej izdebki i zamykają drzwi (Mt 6,6)*, potrzebują też wspólnego wsłuchiwania się w słowo Boże według słów Apokalipsy: *jeden odczytuje, a inni słuchają słów Proroctwa, i strzegą tego, co w nim napisane (Ap 1,3)*.

Wspólnotowa celebrowanie słowa Bożego może się odbywać w łączności ze sprawowaniem sakramentów i sakramentaliów albo też stanowić samodzielną liturgię. Wyczula ona ucho wiernych i przygotowuje ich na przyjęcie tego słowa, którym Bóg karmi swój lud podczas Najświętszej Ofiary. Należy zadbać *o dłuższe, bardziej urozmaicone i lepiej dobrane czytania Pisma Świętego i o kazanie, czerpiące treść ze źródeł Pisma Świętego, które jest zwiastowaniem przedziwnych dzieł Bożych w dziejach zbawienia.*

Zaleca się też odprawianie świętej liturgii Słowa Bożego (KL 35), aby wierni głębiej wnikali w tajemnicę zbawienia, lepiej poznawali Pismo Święte i czuli się zachęcani do osobistego rozważania Pisma Świętego.

Poniżej zebrano uwagi na temat nabożeństwa słowa Bożego („godziny biblijnej”) oraz zasady prowadzenia bardziej kameralnych form wspólnotowego obcowania ze słowem Bożym – kręgów biblijnych.

2. „GODZINA BIBLIJNA” – uwagi ogólne

2.1. Zasadnicze cele „godziny biblijnej”

- Umożliwia spotkanie człowieka z Chrystusem w słowie Bożym przez głębsze wyjaśnienie i wydobywanie myśli zbawczej.
- Wyzwała świadomość, inicjatywę i decyzję nowego życia w pogłębionej wierze, wyrażającej się miłością na co dzień.
- Uczy właściwego – samodzielnego i wspólnotowego – czytania Pisma Świętego, podstawowej Księgi wierzących.

2.2. Czas odprawiania „godziny biblijnej”

Zaleca się odprawianie świętej liturgii słowa Bożego w wigilię uroczystych świąt, w niektóre dni Adwentu i Wielkiego Postu, oraz w niedziele i święta (KL 35).

W zależności od miejscowych warunków, czas „godziny biblijnej” powinien być tak dobrany, by wierni, do których jest adresowane to nabożeństwo (ogół parafian, młodzież, dzieci, grupa stanowa), mogli uczestniczyć w nim jak najliczniej. Szczególnie dogodne terminy to piątkowe albo sobotnie nabożeństwo wieczorne, nabożeństwo majowe, czerwcowe, rekolekcje (nabożeństwo „godziny biblijnej” stanowi wówczas swoistą katechezę, której uzupełnieniem jest homilia rekolekcyjisty).

2.3. Przygotowanie nabożeństwa „godziny biblijnej”

- Należy wybrać temat i poszczególne elementy (czytania, śpiewy, modlitwy). Można się przy tym posłużyć gotowymi wzorami lub samodzielnie dokonać wyboru tematu i tekstów.
- Wyznaczyć lektorów, kantorów i odpowiednio ich pouczyć; przygotować też komentarze i ewentualnie komentatorów.
- Przygotować miejsce celebracji i pulpit do proklamacji słowa, ołtarz, jeżeli będzie błogosławieństwo eucharystyczne oraz miejsce przewodniczenia celebracji.
- W nabożeństwie powinna uczestniczyć służba liturgiczna: ministranci światła, turyferarz, komentatorzy, lektorzy oraz kantorzy. Odpowiednio powinien być też pouczony organista.

2.4. Schemat „godziny biblijnej”

Procesja wejścia. Na czele procesji kroczy turyferarz, potem inni ministranci, kantorzy, lektorzy, a na końcu celebrans niosący Pismo Święte. Towarzyszą mu dwaj ministranci światła ze świecami. Podczas procesji wykonuje się śpiew na wejście.

Intronizacja Pisma Świętego. Celebrans kładzie księgę Pisma Świętego na pulpicie i okadza ją; następnie udaje się na miejsce przewodniczenia, skąd pozdrawia wiernych (jedno z pozdrowień mszalnych) i w krótkich słowach wprowadza w temat nabożeństwa.

Czytania. Następują czytania poprzedzane komentarzami. Po każdym czytaniu jest chwila medytacji, śpiew psalmu responsoryjnego albo inna stosowna pieśń. Proklamacja Ewangelii ma charakter uroczysty (z użyciem światła i kadzidła). Układ czytań powinien być dostosowany do tematyki nabożeństwa, przy czym Ewangelia nie musi być czytana na końcu. Przy nabożeństwach przedstawiających jakiś temat przekrojowo przez całą historię zbawienia proponuje się następujący układ: Pięcioksiąg Mojżesza – księgi historyczne lub dydaktyczne Starego Testamentu – księgi prorockie – Ewangelia – listy apostołskie albo Księga Apokalipsy.

Homilia

Modlitwa powszechna związana tematycznie z nabożeństwem i zakończona odmówieniem *Modlitwy Pańskiej* oraz stosowną modlitwą wybraną z kolekt mszalnych.

Zakończenie. Nabożeństwo kończy się błogosławieństwem księgą Pisma Świętego: po wezwaniu: *Pan z wami* celebrans błogosławi wiernych księgą Pisma Świętego ze słowami: *Niech was błogosławi...* lub *Błogosławieństwo Boga wszechmogącego...* Po błogosławieństwie celebrans rozsyła wiernych, mówiąc: *Idźcie w pokoju Chrystusa*. Przy stosownym śpiewie formuje się procesja wyjścia w porządku takim jak na wejście.

Nabożeństwo może się również zakończyć wystawieniem Najświętszego Sakramentu z krótką adoracją, Komunią św. i błogosławieństwem eucharystycznym.

3. KRĘGI BIBLIJNE

3.1. Zasady ogólne

Założenia kręgów biblijnych są podobne do zasad „godzin biblijnych”; główna różnica między nimi sprowadza się zasadniczo do liczby uczestników (stąd te pierwsze spotkania nazywa się „kręgami”). W praktyce jedne i drugie przybierają formę rozmów biblijnych (rzeczywistych albo duchowych), podczas których odbywa się konfrontacja własnego życia z tym, czego uczy słowo Boże.

Metoda kręgów - realizowana w małych grupach osób okazujących zainteresowanie nieprzemijającą Prawdą i szukających pogłębienia wiary - posiada duże znaczenie formacyjne

i ewangelizacyjne. Stanowi ona pomoc dla współczesnych parafii, często nieporadnych w realizacji funkcji ewangelizacyjnej. Zespołowe czytanie Pisma Świętego wyzwała rozmowy i dyskusje na tematy wiary, prowadzi do konfrontacji z nią życia, a w konsekwencji – do *caritas*.

3.2. Metody pracy w kręgach biblijnych

Pilną potrzebą i aktualnym postulatem duszpasterskim jest dziś rozwój inicjatywy zespołowego czytania Biblii, realizowany w różnego rodzaju kręgach biblijnych i małych grupach. Istnieje wiele metod pracy w kręgu. Poniżej zaprezentowano kilka z nich.

3.2.1. Metoda tzw. „godzin biblijnych”

Metoda ta może mieć dwie formy: tematyczną (spotkanie jest poświęcone konkretnemu zagadnieniu i ma z góry zaplanowany temat) lub kursoryczną (w oparciu o *lectio continua*, czyli czytanie Pisma Świętego fragment za fragmentem).

Podstawowy plan „godziny biblijnej” przedstawia się następująco:

- Modlitwa do Ducha Świętego lub stosowna pieśń.
- Odczytanie perykopy biblijnej przez jednego z uczestników.
- Objaśnienie tekstu przez prowadzącego (aspekt filologiczny, archeologiczny, historyczny itd.).
- Wydobywanie głębi teologicznej.
- Odniesienie tekstu do życia.
- Pytania i odpowiedzi uczestników spotkania.
- Krótkie streszczenie całości.
- Modlitwa lub pieśń na zakończenie.

Uwaga! Wiodącą rolę w spotkaniu prowadzonym „metodą godzin biblijnych” odgrywa osoba prowadzącego.

3.2.2. Metoda kręgów biblijnych

Metoda „kręgów” aktywizuje bardziej wszystkich uczestników grupy niż „godzina biblijna”. Praca w „kręgu” odbywa się w dwóch etapach:

- Egzegeza – drogą pytań i odpowiedzi – tekstu perykopy biblijnej.
- Propozycje zastosowania wydobytej nauki w życiu.

Uwaga! Metoda charakteryzuje się wspólnym czytaniem, rozważaniem i dyskutowaniem nad fragmentem Pisma Świętego. Specyfiką jest dzielenie się własnymi myślami i refleksjami, stawianie pytań i zabieranie głosu przez wszystkich uczestników spotkania.

3.2.3. Metoda Västers

Jej nazwa pochodzi od szwedzkiego miasta Västers, gdzie powstała. Przebieg spotkania prowadzonego tą metodą jest następujący:

– Każdy uczestnik kręgu czyta w ciszy perykopę biblijną, której referencje podał prowadzący.

– Podczas lektury robi on w tekście umowne symbole graficzne, np.:

? – znak zapytania – w wersetach, których treść jest niezrozumiała, a w związku z tym uczestnik chciałby o coś zapytać,

! – wykrzyknik – w wersetach, gdzie wszystko jest oczywiste,

→ – strzałkę – w wersetach, które go poruszyły i które uważa za skierowane szczególnie do siebie.

– Po cichym obcowaniu ze słowem Bożym następuje wspólna praca. Najpierw omawia się trudności, sygnalizowane znakami zapytania.

- Następnie prowadzący zachęca uczestników, którzy umieścili w tekście wykrzykniki, aby podzielili się z grupą tym, co jest dla nich oczywiste.
- Później dzieli się prawdami i odkryciami, zaznaczonymi strzałką.
- Spotkanie kończy się spontaniczną modlitwą.

Uwaga! Grupa może opracować własny, rozbudowany zestaw znaków dla potrzeb „metody Västers” albo też używać kolorowych ołówków do podkreślania tekstu.

3.2.4. Metoda ewangelicznej rewizji życia

„Ewangeliczna rewizja życia” przebiega w trzech zasadniczych etapach: „widzieć”, „oceniać” i „działać”.

– „Widzieć”. Punktem wyjścia rewizji jest wydarzenie z życia codziennego, które niepokoi uczestników, jest niejednoznaczne, wymaga refleksji czy oceny (np. angażowanie się Kościoła w życie polityczne, sprawowanie niedzielnej Eucharystii z udziałem zwierząt, problem przejazdu jednego przystanku bez biletu, kontrowersyjne zachowania i podejścia lansowane w mediach).

– „Oceniać [w świetle słowa Bożego]”. Następuje odczytanie dobranego tekstu lub tekstów, które prezentują Boże spojrzenie na tę sprawę. U uczestników wywołuje to świadomość, że Jezus towarzyszy naszemu życiu i ma odpowiedzi na nasze pytania.

– „Działać”. Skoro w Biblii jest odpowiedź na pytanie, które dręczy grupę, należy ją wyraźnie sformułować, a następnie zastanowić się, jak odkrytą naukę zastosować praktycznie w życiu.

Uwaga! Zaleca się, aby członkowie grupy przeprowadzającej „rewizję życia”, rekrutowali się z jednego środowiska życiowego.

3.2.5. Metoda tzw. krótkich formuł wiary

Jest to metoda odpowiednia dla tych osób, które są już wdrożone do wspólnotowej pracy z Pismem Świętym.

– Po modlitwie wstępnej prowadzący podaje temat spotkania i referencje biblijne potrzebnych tekstów.

– Uczestnicy dzielą się na mniejsze podzespoły, które w oddzielnych pomieszczeniach czytają teksty i w ciszy reflektują nad nimi.

– Następnie formułują krótkie wypowiedzi, nawiązujące do przeczytanych tekstów i tematu wiodącego spotkania.

– Potem uczestnicy schodzą się razem i przedstawiają ujęcia tematu, jakie wypracowali w podzespołach. Następuje zapisanie propozycji według kolejności ich ważności.

– Następuje znów praca w podzespołach. Każdy uczestnik lub podzespół ustala swoje wyznanie wiary, nawiązujące do głównego tematu.

– Następnie znów odbywa się spotkanie plenarne, podczas którego wszyscy dzielą się swoimi wyznaniami wiary.

– Modlitwa końcowa nawiązuje do sformułowanych wyznań wiary.

3.2.6. Metoda dzielenia się Ewangelią

W tej metodzie nie ma ani egzegezy tekstu, ani dyskusji nad nim.

– Po modlitwie do Ducha Świętego jeden z uczestników spotkania odczytuje głośno tekst biblijny (np. z najbliższej niedzieli).

– Wszyscy w ciszy rozważają usłyszane słowo Boże.

– Następuje głośne dzielenie się refleksjami, jakie słowo Boże zrodziło w uczestnikach.

– Spotkanie kończy się dziękczynieniem Bogu za duchowe poznanie Jego słów.

3.2.7. Metoda rozmowy ewangelicznej

W metodzie „rozmowy ewangelicznej” jest niezwykle ważne, aby postawa animatora tchnęła autentycznością chrześcijańską i by budził on u innych potrzebę pójścia za Jezusem.

- Spotkanie rozpoczyna się od sprawozdania z poprzedniej rozmowy ewangelicznej i ewentualnego podzielenia się trudnościami w osobistym kontakcie z Pismem Świętym.
- Wspólna modlitwa.
- Następuje rozmowa, w której prowadzący drogą pytań i odpowiedzi ukazuje Boży plan i możliwość naszego włączenia się w niego. W rozmowie następują odwołania do Pisma Świętego i głębsza ich analiza.
- Spotkanie kończy się refleksją nad możliwością wcielenia w życie tego, co zostało odkryte.

3.2.8. Metoda neokatechumenatu

Podstawową metodą na drodze neokatechumenalnej jest wspólnotowa liturgia słowa Bożego, przygotowywana przez kilkuosobowy zespół. Praca tego zespołu ma formę swoistej liturgii domowej.

- Przy pomocy *Słownika teologii biblijnej* (red. X. Leon-Dufour) następuje wybór tematu na liturgię słowa.
- Czytając hasło słownikowe, uczestnicy małego zespołu zwracają uwagę na odwołania do tekstów biblijnych. W konsekwencji prowadzi to do wyboru kilku tekstów (księgi prorockie, pozostałe księgi Starego Testamentu, Ewangelie, pozostałe księgi Nowego Testamentu), które zostaną odczytane podczas wspólnotowej liturgii słowa Bożego.
- Następuje głośne odczytanie tych tekstów, a następnie ustalenie, kto z grupy przygotowawczej przygotowuje wstęp do całej liturgii słowa, kto do poszczególnych czytań, jakie będą im towarzyszyć śpiewy i kto będzie pełnił funkcje lektorskie.
- W wyznaczonym czasie i miejscu odbywa się liturgia słowa, której przewodniczy kapłan, a udział bierze cała wspólnota. Po ostatnim czytaniu (Ewangelii) następuje „echo słowa Bożego”, czyli spontaniczne dzielenie się z całą wspólnotą swoim zrozumieniem słowa.
- W homilii kapłan ustosunkowuje się do wypowiedzi uczestników „echa” i dokonuje podsumowania omawianego zagadnienia.
- Następuje modlitwa powszechna, Ojciec nasz, znak pokoju, śpiew i błogosławieństwo końcowe.

Uwaga! Neokatechumanat ma także inne metody zespołowej pracy z Biblią.

3.2.9. Metoda fokolarinów

Jest to metoda studiowania Biblii przez praktykę.

- Na każdy miesiąc (lub krótszy okres) jest wyznaczany fragment Biblii wraz z krótkim komentarzem egzegetycznym.
- Każdy z członków ruchu Focolare stara się realizować w swym życiu myśl zawartą w tym tekście i na wszystkie sytuacje życiowe patrzeć przez pryzmat tej prawdy.
- Podczas wspólnego spotkania uczestnicy dzielą się trudnościami i powodzeniami przy wprowadzaniu w życie wyznaczonej prawdy.

3.2.10. Metoda Karola Mestersa

Celem spotkania jest budzić przekonanie, iż Bóg wpływa na nasze życie i że ma ono z Nim związek.

- Spotkanie rozpoczyna się od tzw. „lektury” życia, aby wyraźnie usłyszeć pytania, jakie ono stawia ludziom. Pytania te powinny w uczestnikach spotkania wzbudzić pragnienie szukania odpowiedzi w Piśmie Świętym.

- Lektura Pisma Świętego, poprzedzona modlitwą. Biblia – twierdzi Mesters – jest jak mapa turystyczna, która wskazuje drogi, a także środki dotarcia do celu.
- W zasadniczej części spotkania następuje powiązanie słowa Bożego z życiem. Odbywa się to drogą wymiany myśli i formułowania wspólnych ustaleń.
- Spotkanie kończy modlitwa albo pieśń dziękczynna.

3.2.11. Metoda kardynała Carlo Martiniego

Ta metoda „uczy wsłuchiwać się w Boży zamysł względem każdego z uczestników, tak jak ten zamysł odsłania się nam w Piśmie Świętym”. Metoda Martiniego składa się z czterech etapów:

- Po modlitwie i chwili milczenia następuje odczytanie tekstu biblijnego. W uciszeniu i wewnętrznym uspokojeniu uczestnicy wsłuchują się w to, co mówi Bóg. Ołówkiem podkreślają w tekście to, co ich zaskakuje.
- Teraz następuje pogłębienie duchowe przez rozważenie przeczytanych słów oraz refleksję nad wiecznotrwałymi i uniwersalnymi wartościami pouczenia biblijnego, to znaczy nad tym, co Bóg tu i teraz w tych słowach mówi do człowieka.
- Kontemplacja, uwielbienie, adoracja i sakralne milczenie przed Obliczem tego, który mówi do swego stworzenia i jest Prawdą oraz pełnią życia.
- Wyrazem modlitwy i medytacji musi być przekładanie Bożej nauki na praktyczne działanie w codziennym życiu.

3.2.12. Metody czytania Pisma Świętego w rodzinach

Rodzina jest najbardziej sprzyjającym środowiskiem dla czytania Biblii. Lektura może przybierać formę swoistej liturgii, podczas której odbywa się rodzinne spotkanie w Chrystusie.

- Czytanie może mieć charakter kursoryczny albo związany z liturgią Kościoła.
- Ze względu na udział dzieci powinno być ono dostosowane do ich wieku, rozwoju i programu katechetycznego.
- Może odbywać się po południu i być impulsem do rozmowy na tematy religijne albo wieczorem jako wprowadzenie do wieczornej modlitwy rodzinnej.
- Może być praktykowane przez grupę rodzin pod kierunkiem tzw. rodziny koordynującej.

Uwaga! Przedstawione wyżej metody nie wyczerpują możliwości pozaliturgicznego zespołowego czytania Pisma Świętego.

3.3. Kilka uwag praktycznych dla uczestnika grupy

- Ustal, kiedy chcesz zabierać głos, a kiedy nie chcesz nic mówić. Każdorazową chęć zabrania głosu zgłaszaj przez podniesienie ręki.
- Mów w formie „ja”, a nie „my” ani bezosobowo.
- Kiedy dzielisz się swoimi myślami, mów zawsze szczerze i otwarcie.
- Nie denerwuj się, kiedy nie chcesz brać udziału w rozmowie ani gdy nie możesz dojść do głosu.
- Jeżeli chcesz o coś zapytać, nie stawiaj tylko samego pytania, ale raczej wyjaśnij krótko, o co ci chodzi.
- Nie zabieraj głosu, kiedy mówi ktoś inny.
- Unikaj rozmów „na stronie”, na przykład ze swoimi sąsiadami w kręgu.
- Kieruj się poczuciem tolerancji wobec zdania czy opinii odmiennej od Twojej; staraj się zrozumieć intencję mówiącego i pamiętaj na słowa Jezusa, który powiedział: *Kto nie jest przeciwko nam, ten jest z nami* (Mk 9,40).
- Dyskretnie strzeż tajemnicy tego, co się dzieje w Twojej grupie i o czym usłyszałeś podczas spotkania.

4. WYKAZ PUBLIKACJI POLSKOJĘZYCZNYCH NA TEMAT PRACY Z PISMEM ŚWIĘTYM W GRUPIE

- MĘDAŁA Stanisław: *Krąg biblijny*. GWK R. 13: 1969 nr 3 s. 63-66.
- KAMIŃSKI Ryszard: *Biblia w życiu parafii i małych wspólnot religijnych*. W: *Biblia w nauczaniu chrześcijańskim*. Red. Józef Kudasiewicz. Lublin: RW KUL 1991 s. 139-168.
- TOMCZYK Dominik: *Krąg biblijny*. RBL R. 37: 1984 nr 1 s. 79-83.
Praktyczne wskazania do prowadzenia grup biblijnych.
- TARGOSZ Andrzej: *Kółka biblijne Księdza Profesora Władysława Smereki*. RBL R. 37: 1984 nr 2 s. 103-108.
- KOZYRA Józef: *Kilka propozycji dla spotkań z Biblią*. W: *Program duszpasterski na rok 1996/97. Jezus Chrystus jedyny Zbawiciel świata wczoraj, dziś i na wieki*. Red. Eugeniusz Szczotok, Anna Liskowacka. Katowice: Wydział Duszpasterski Kurii Metropolitalnej 1996 s. 295-306.
- BEDNARZ Michał: *Metoda czytania Pisma św. w grupach opracowana przez Karola Mestersa*. W: *Scrutamini Scripturas. Księga pamiątkowa z okazji jubileuszu Ks. prof. Stanisława Łacha*. Kraków: Polskie Towarzystwo Teologiczne 1980 s. 99-111.
- WPROWADZENIE w Biblię jako historię zbawienia. *Konspekty dla animatora do 11 kręgów biblijnych II roku deuterokatechumenatu*. [Kraków]: Światło i Życie 1982, 94 s.
- WISTUBA Halina: *Krąg biblijny w rodzinie*. Kat R. 24: 1980 nr 1 s. 19-21.
- KAMIŃSKI Ryszard: *Metody czytania Pisma Świętego w Kościele domowym i małych grupach religijnych*. HD R. 59: 1990 z. 3-4 s. 237-247.
- HAREŹGA Stanisław: *Biblia w Kościele*. Kraków: Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy 1998, 141 s. (Biblioteka Horyzontów Wiary).
- PINDEL Roman: *Spotkania nad Biblią*. Kraków: [b. w.] 1994, 68 s. (Biblioteczka KSM, nr 12).
- CHMIEL Jerzy: *Rozważania w kręgu biblijnym*. RBL R. 32: 1979 nr 2-3 s. 164-168.
- HAREŹGA Stanisław: *Biblia w małych wspólnotach i grupach kościelnych*. WspAmb R. 18: 1990 nr 4 s. 126-132.
- FLEISCHER Barbara J.: *Wzrastać w wierze. Przewodnik dla grup biblijnych i małych wspólnot chrześcijańskich*. Tł. Jacek Zalewski. Wydawnictwo Księży Marianów 1998, 174 s.
- WODECKI Bernard: *Pismo Święte od nowa czytane*. Cz. 1-15.
- [Cz. 1]: *Znaczenie i rola Pisma Świętego*. NurtSVD R. 25: 1991 nr 2 (53) s. 226-242.
- [Cz.] 2: *Trzy płaszczyzny w Biblii*. NurtSVD R. 25: 1991 nr 3-4 (54-55) s. 125-133.
- [Cz.] 3: *W srebrny jubileusz soborowego dokumentu biblijnego*. NurtSVD R. 26: 1992 nr 1-2 (56-57) s. 128-142. [Cz.] 4-6: *Indywidualne czytanie Pisma Świętego (1-3)*. NurtSVD R. 26: 1992 nr 3 (58) s. 75-86; nr 4 (59) s. 73-85; R. 27: 1993 nr 1 (60) s. 81-86.
- [Cz.] 7: *Wspólnotowe czytanie słowa Bożego w ramach Liturgii Eucharystycznej*. NurtSVD R. 27: 1993 nr 2 (61) s. 75-94.
- [Cz.] 8: *Wspólnotowe czytanie słowa Bożego (2). Dzielenie się słowem Bożym w grupach (sharing)*. *Wspólnotowe czytanie słowa Bożego (2)*. NurtSVD R. 27: 1993 nr 3 (62) s. 47-55.

- [Cz.] 9: *Wspólnotowe czytanie słowa Bożego (3). Metoda Carlosa Mestersa*. NurtSVD R. 27: 1993 nr 4 (63) s. 99-111.
- [Cz.] 10: *Wspólnotowe (grupowe) czytanie Pisma Świętego (4). Metoda szwedzka (z Västers), austriacka (z Bludesch) i włoska (Fokolarinów) we wspólnotowym czytaniu Pisma Św.* NurtSVD R. 28: 1994 nr 1 (64) s. 79-91.
- [Cz.] 11: *Wspólnotowe (grupowe) czytanie Pisma Świętego (5). Dwie dalsze metody czytania Pisma Św.* NurtSVD R. 28: 1994 nr 2 (64) s. 103-114.
- [Cz.] 12: *Wspólnotowe czytanie Pisma Świętego (6). Metoda biblijnej „rewizji życia”, „krótkich formuł wiary” i „rozmowy ewangelicznej”.* NurtSVD R. 28: 1994 nr 3 (66) s. 77-90.
- [Cz.] 13: *Wspólnotowe czytanie Pisma Świętego (7). Metoda neokatechumenalna.* NurtSVD R. 28: 1994 nr 4 (67) s. 63-81.
- [Cz. 13]: *Wspólnotowe czytanie Pisma Świętego (8). Czytanie Pisma Św. w rodzinie.* Nurt SVD R. 29: 1995 nr 1 (68) s. 57-73.
- [Cz. 14]: *Wspólnotowe czytanie Pisma Świętego (9). Metoda małych grup i kręgów biblijnych oraz metoda C. M. Martiniego.* Nurt SVD R. 29: 1995 nr 2 (69) s. 73-84.
- [Cz. 15]: *Wspólnotowe czytanie Pisma Świętego (10). Godzina biblijna* NurtSVD R. 29: 1995 nr 3 (70) s. 83-98.
- WISTUBA Halina: *Krąg biblijny w rodzinie lub w grupie katechetycznej.* Kat R. 24: 1980 nr 2 s. 62-66.
- SŁUCHAĆ sercem. Słowo Boże przyjmowane w ciszy i wspólnie rozważane.* Tł. i oprac. Anna Faltńska. Poznań: Quo Vadis 1994, 44 s.
- Rozważania wybranych fragmentów Biblii z pytaniami do refleksji w grupach katechetycznych, parafialnych.
- SCHREIBER Hannes: *Überlegungen zu dialogischen Modellen der Bibelarbeit in Gruppen.* W: *Żywe jest słowo Boże. Metody biblijno-pastoralne.* Materiały z międzynarodowego sympozjum biblijno-pastoralnego zorganizowanego w dniach 14-18 października 1994 w Centrum Kultury i Nauki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego w Kamieniu Śląskim przez Katedrę Bibliistyki Nowego Testamentu przy Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego oraz Österreichisches Katholisches Bibelwerk z Wiednia. Red. Bernard Polok. Opole: Wydawnictwo Św. Krzyża 1995 (Uniwersytet Opolski; Wydział Teologiczny; Sympozja, [t.] 10) s. 27-36.
- RAFIŃSKI Grzegorz: *Lektura Pisma Świętego według metody Wainwrighta.* MDG R. 36: 1992 s. 32-39.
- BEDNARZ Michał: *Metoda czytania Pisma Świętego według Karola Mestersa.* Wzrastanie 1992 nr 33-34 s. 14-15.
- BANASZEK Andrzej: *Wybrane metody pracy z Pismem Świętym (pomocze dla prowadzących kręgi biblijne).* Warszawa: Kuria Metropolitalna Warszawska. Wydział Nauki Katolickiej 1997, 52 s.
- PINDEL Roman: *Tematy spotkań biblijnych. Katecheza biblijna.* MH 1994 nr 144 s. 57-60.
- HIRMER Oswald: *Metoda Siedmiu Kroków.* Tł. Robert Waśkiewicz. NurtSVD R. 33: 1999 nr 1-2 (84-85) s. 61-66.
- HIRMER Oswald: *Duszpasterskie zastosowanie Biblii. Biblijny apostołat w Południowej Afryce.* Tł. Robert Waśkiewicz. NurtSVD R. 33: 1999 nr 1-2 (84-85) s. 47-60.

(oprac. ks. Piotr Ostański)